

פרוטוקול מספר 23/א'

מישיבת ועדת הכלכלה
שהתקיימה ביום ד', י"א בתמוז תשט"ז - 20.6.1956
בשעה 09.15.

ד.י.

נוכחים:

מ. אולמרט - היו"ר
י. ניצני
מ. קסיס
ש. שורש

מר פלקסר - מזכיר הוועדה
מר פיאסנסה - מתרגם

מוזמנים:

מר לויין - מנהל רשות הפיתוח
מר קפלן - אגף התקציבים
מר גרינברג - משרד החקלאות
מר יונס - משרד החקלאות
ד"ר גוטבלד - משרד החקלאות

סדר-היום:

המשך הדיון בתקציב האופרטיבי של אגף הבכסים
לשנת 1956/67
חוק הגנת הצומח, תשט"ז - 1956

היו"ר מ. אולמרט:

אני פותח את הישיבה. נשמע סמך לויין תשובות
על שאלות שנשאלו בישיבה הקודמת.

מר לויין:

נשאלתי בעניין מאזן החברה למסעי האומה. הבאתי
לידיעת חברי הוועדה העתק חוזה החכירה בין

רשות הפיתוח והחברה.

בהצעת התקציב יש סעיף הכנסות ממכירת פרדסים
בסכום של 1.5 מיליון לירות. נשאלתי כמה מהסכום הזה הוא ממכירת פרדסים
וכמה מדמי חכירה. הבאתי את המספרים שהם מחולקים לפרדסים שהועברו
להתיישבות לחוד, ופרדסים שהועברו לחברות ופרדסים לחוד. פרדסים
שהועברו להתיישבות - אומדן ההכנסות על חשבון מכירה - קרוב ל-677 אלף
לירות; על דמי חכירה - כ-45 אלף לירות. פרדסים שהועברו לחברות ופרדסים -
אומדן ההכנסות על חשבון המכירה 736,468 לירות, ועל חשבון דמי חכירה -
34,815 לירות. הסיכום הוא: על חשבון מכירה - 1,414,385 לירות; על
חשבון דמי חכירה - 79,850 לירות, היינו סך כולל של 1,494,235 לירות.
האומדן בתקציב היה 1.5 מיליון לירות.

בקשר עם רשימת הפרדסים שנמסרו להתיישבות, נשאלתי
על שני פרדסים, האחד בכית ברל ואחד של האחים מכנס. בית ברל הוא מוסד
חינוכי שמקיים שטח קרקע לעיבוד ובתוכו פרדס, זה נמסר במסגרת ההתיישבות.
לאחים מכנס נמסרו שני פרדסים, האחד בספריה והשני פרדס של אבו-חבון.
שני הפרדסים האלה עובדו על-ידי האחים מכנס מפרוץ המלחמה והם החזיקו
בהם כל הזמן. לכן כשחולקו הפרדסים להתיישבות, דרשה הקרן הקיימת
שני הפרדסים האלה יוכנסו למסגרת ההתיישבות אבל ימסרו לאחים מכנס.

באותה ישיבה שאל חבר הכנסת ניצני בעניין סגדשים
מכפר שלם. זה ענין לזויכוח, ואהיה מוכן לענות גם על כך לאחר שנדון
בכלל על המצב.

חבר הכנסת קסיס שאל בענין נפקדים שנכסיהם מנוהלים על-ידי האפוטרופוס ומספחותיהם יושבות בישראל, ובהתאם לחוק האפוטרופוס נותן להם תמיכה. הוא שואל אם התמיכה יכולה להינתן בצורת אדמה חקלאית. הסברתי באחת הישיבות הקודמות שמתן קרקע חקלאית אינה פונקציה של רשות הפיתוח כי אם של העובדים המוסמכים לכך במשרד החקלאות. עד כמה שידוע לי ניתנים הרבה שטחי קרקע בעיקר באזורים המאוכלסים על-ידי הערבים, בחכירה לערבים. לא אוכל להגיד אם דווקא לאנשים אלה התובעים תמיכה ניתנת קרקע, אבל בדרך כלל ניתנת קרקע לחוכרים ערבים.

חבר הכנסת קסיס שאל בדבר חוק רכישת קרקעין וההסכמים שרשות הפיתוח באה אליהם עם בעלי הקרקע שבלקחה לקבלת קרקע אחרת. הוא טוען שאי-רישום העברת הקרקע לידי מקבליה גורמת להם עוול. ידוע לכם שהרבה מאד מספרי הטאבו חסרים, ובהרבה מקרים צריך לחדש אותם ועד אז אין אפשרות לעשות פעולות בטאבו. אבל אני באופן אישי יודע שבעצמי חתמתי על סטרי מכר רבים להעברת הקרקעות האלה. פעולת ההעברה נעשית בסדר, כמובן שהיא לפעמים מתאחרת.

ס. קסיס: לגבי מספחותיהם של נפקדים שמטפלים עכשיו בהחכרת אדמות מסויימות, אילו היו אלה בנינים, כי אם ההכנסות היו יכולות להספיק להם כדי מחייתם, אולם מאחר שהנכסים הניתנים להחכרה הן אדמות, הרי שהסכום אינו מספיק, כי הטמסלה נותנת רק 70% מכלל ההכנסות של האדמות המוחכרות. על כן אני מבקש, אם יש למשרד רשות הפיתוח אפשרות לתת אדמות במסגרת יותר רחבה כדי לאפשר למספחות האלו להתקיים - טוב, אם לאו, אולי יואיל מנהל אגף הנכסים לפנות לוועדה בבקשה להמליץ על תיקון החוק, כדי שהדבר הזה ייעשה במסגרת חוקית.

מר לוי: בהצעה לתיקון החוק שאושרה על-ידי הממשלה יש סעיף בנוגע לזה שיאפשר מכירת קרקע לנפקדים.

ס. קסיס: אינני מבקש מכירה, כיון שהנכס הזה הרי שייך לנפקד שמספחותו נטארה כאן.

מר לוי: אני מציע לחבר הכנסת קסיס להיפגש עם היועץ המשפטי שלנו, והוא יוכל להסביר לו את כל המצב החוקי.

ס. טורק: אני רוצה להציע נוסח להחלטה, לאחר ששמענו את ההסברים מפי מנהל רשות הפיתוח, שמליצה וועדת הכלכלה בפני ועדת הכספים לאשר את התקציב. ועדת הכלכלה מחליטה יחד עם זה לקיים עוד במסך המושב הנוכחי שלושה דיונים נוספים: (א) דיון בנוגע להחכרת הקרקעות מסחלקת הקרקעות של משרד החקלאות; (ב) דיון בנוגע לפעולת מסעי האומה; (ג) דיון בנוגע לשטחים עירוניים, שטחי קרקע ובנינים.

ס. פרלסטיין: יש לי הצעה אחרת: ועדת הכלכלה ממליצה לפני ועדת הכספים לאשר את התקציב האופרטיבי של אגף הנכסים לשנת 1956/57. (2) ועדת הכלכלה תמשיך בדיוניה על מדיניות אגף הנכסים והמחלקות הקשורות בו, ותסכם בסוף הדיון את מסקנותיה והמלצותיה.

אני חושב שזהו נוסח טוב, כי יכול להיות שגם בשטחים אחרים נרצה להסיק מסקנות, אז למה לצמצם מראש את הדברים שאנחנו רוצים לדון עליהם?

ג. טוקן: מדוע שלא נגמור את הדיון לפני שאנחנו מחליטים על האישור.

ס. פרלסטיין: למעשה היינו צריכים לסכם ולהעביר את זה בהתאם לחוק ב-30.5. אבל על-ידי העיכוב שחל בהגשת התקציב והדיון שהתרחב קצת, לא יכולנו לגמור את זה בזמן. מצד שני זה בלתי רצוי שאגף הנכסים ימשיך בעבודה לפי תקציב בלתי מאושר. לכן ברוא לי שעלינו לאשר את התקציב, ולא כדאי לעמוד בלחץ של הזמן, כאשר יהיה לנו זמן לדון בהרחבה בבעיות שנתעוררו נדון בהן, ולא כדאי לעכב את אישור התקציב. ודאי גם בוועדת הכספים יהיה דיון, כך שיוצא סלפחות חצי שנה יעבדו בתקציב בלתי מאושר.

ס.י.

היו"ר ס. אולמרט: לדעתי ההסבר שקיבלנו היום איננו מצדיק בשום אופן את הפעולות של רשות הפיתוח, כי אם להיפך, אצלי זה מעורר התנגדות. פעולות אלה יהיו לא לטובת המדינה ולא בהתאם לאינטרסים של המדינה, ואני חושב שמחובת ועדת הכלכלה במקרים כאלה לתת דעתה על כך, אחרת אין טעם לעבודתנו.

אינני רוצה לעמוד כרגע על הגורמים שהגיעו את רשות הפיתוח לתת פרדס בחצי המחיר לאדם פרטי. נקבעו שני מחירים, אחד להתיישבות ואחד לחברות פרטיות, לאנשים פרטיים ולגופים אפילו חצי ציבוריים. במקרה זה נמסרו 200 דונם לאיש פרטי במחיר של התיישבות. ההסבר אינו מתקבל על דעתי. גם בגוף התקציב האופנטיבי יש ליקויים כבדים. יש להגיע לטורש הליקויים ולתקן אותם. על-ידי אישור התקציב אנחנו נותנים למוסד חופש פעולה למשך שנה, אלה הגורמים שמציעים סמני להצטרף להצעה של חברי הכנסת שורש ופרלשטיין.

מר לוי: שני הפרדסים האלה שנמסרו לאחים מכנס עובדו כל הזמן על ידם, רשות הפיתוח לא השקיעה בהם אף פרוטה. אינני יכול להיכנס כאן לפרטים, אבל לי נראה שהיתה הצדקה למה שנעשה.

היו"ר ס. אולמרט: מר לוי יודע היטב שהרבה פרדסים עובדו על-ידי אנשים שונים ואחר כך נמכרו במחיר מכסימלי, וכל טענות האנשים לא נתקבלו על-ידי רשות הפיתוח, היות ורשות הפיתוח טענה שבאותו זמן שאנשים אלה עיבדו את הפרדסים הם גם ניצלו אותם.

ש. שורש: בקשר לבית ברל, זהו מוסד חינוכי של מפא"י, כמו שלציונים הכלליים יש בית-ספר סילבר, יש בתי-ספר חקלאיים של מפלגות שונות. אינני רואה כל פגם אם למוסד כמו בית ברל נמסר שטח של פרדס לעיבוד.

בקשר לניסוח, אני מסכים להצעה של חבר הכנסת פרלשטיין, אני מציע שנאשר את התקציב ואחר כך נחזור לדון בפעולות רשות הפיתוח.

ג. שוקן: אני מציע שעם האישור נקבע כבר היום את המועדים שבהם גדון בענין זה.

היו"ר ס. אולמרט: בעוד שנוע התחייבנו לדון בענין בית-החרושת לסוכר בעפולה; בעוד שנועיים - מסקנות בענין ים המלח; ובענין זה נוכל לדון רק בעוד 21 יום.

אני לא יכול להצטרף להצעה של חברי הכנסת שורש ופרלשטיין לרגלי הפגמים שנמצאו, ומציע לדחות את אישור התקציב.

אם כן יש שתי הצעות.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת פרלשטיין - נתקבלה.

הוחלט להמליץ בפני ועדת הכספים לאשר את התקציב.

חוק הגנת הצומח, תשט"ז - 1956.

היו"ר ס. אולמרט: אנחנו עוברים לחוק הגנת הצומח. אני מברך את אנשי משרד החקלאות, בשמח לשמוע את ההסבר שלהם בקשר לחוק הגנת הצומח. יש הערות ויש פניה מהתאחדות האיכרים שרוצים להשמיע ולהביע את דעתם,

ד"ר גוטגולד: מאז הוצאת פקודת ההגנה על הצומח משנת 1924 חלו התפתחויות והתקדמות רבה בשטח הגנת הצומח, וביחוד הסתמנה התפתחות מאז קום המדינה, בעיקר בשטח הדברת מחלות באמצעות תכשירים כימיים. החוק הזה בכללו מעתיק את הוראות הפקודה המנדטורית,

אבל מוסיף כמה דברים הנחוצים כדי לקיים את הפעולות המבוצעות למעשה היום על-ידי משרד החקלאות במסגרת החוק.

הכנסנו לחוק כמה הגדרות חשובות. הגדרה של מוצר צמח למשל, בפקודה המנדטורית נושא הפקודה היה צמח בלבד, בעוד שבהצעת החוק הזאת יש מושג של מוצר צמח הכלול כל דבר מעובד ובלתי מעובד שמוציאים מן הצמח. הנימוק הוא שגם מוצרי צמחים יכולים לשאת מחלות של צמחים ולשמש גורם להפצתם.

הכנסנו גם הגדרה של אמצעי לוויה. בפקודה המנדטורית היה העניין הזה מוגבל לכמה דברים כמו אדמה וזבל, ולא היתה הגדרה כוללת של אמצעי לוויה שכוללים בעיקר את הארזיה והבנינים שבהם הצמחים מוחזקים, ויש לפעמים צורך בחיטוי כדי למנוע הפצת מחלות.

חידוש חשוב מאד הוכנס בחוק הזה, הסדר היצוא. בפקודה המנדטורית לא היתה סמכות להסדיר את היצוא ולהצטרף לאמנה הבינלאומית להגנת הצומח, ואחד הנימוקים הוא הצורך לתת סמכות להסדיר את היצוא ולאפשר על-ידי כך הצטרפות לאמנה זו.

חידוש נוסף הוא שאפשר לתת צווים כלליים בדבר הגנת הצומח. לפי הפקודה המנדטורית היתה סמכות לתת צווים אישיים בלבד, זאת אומרת מספק צמחים רשאי היה להיכנס לאדמה חקלאית ולצוות על הבעלים לבצע פעולות להגנת הצומח כדי למנוע התפשטות מחלות. לא היתה סמכות לתת צו כללי שיחול על כל בעלי הקרקעות במדינה. החסרון הזה הורגש במסך שנות קיום המדינה, וב-1950 הוצא צו על הדברת נברבים, שמחוטט סמכות חוקית הוצא לפי תקנות ההגנה. הדבר הזה עכשיו בא על תיקונו, ונלת רשאי שר החקלאות לפי הצעת החוק להוציא צו כללי לכל בעלי הקרקעות או הצמחים לעשות פעולות למניעת התפשטות מחלות הצמחים.

החוק הזה מתקן דבר נוסף בנוגע לבעלים של צמחים ובעלים של אדמות חקלאיות. בפקודה המנדטורית הסצב היה כזה שאפשר היה לתת צו אישי רק לבעל קרקע בלבד. במציאות שלנו, כשרוב הקרקעות במדינה שייכות לקרן הקיימת והמעבדים הם רק חוכרי הקרקעות, אז הוראה כזו נשארה בלי אפשרות הפעלה, ולכן הרחבנו את המושג וכתבנו שבעלים כולל גם חוכרי הקרקעות.

אשר לתכשירים כימיים, זאת אומרת לתעשיית חוכרים כימיים להדברת מחלות, אין החוק הזה סחוט חידוש מיוחד, אולם הוא מוסיף סמכות לשר החקלאות לתת הוראות בדבר טיפול בטאריות רעל אחרי הטיפול באמצעות תכשירים כימיים.

כן ניתנה סמכות לשר החקלאות לאסור במקרים מסויימים את השימוש בתכשירים כימיים, פשוט יכול לגרום נזק לצמחים. לדוגמה שדות הכותנה בעסק בית-און, שם נתגלה הצורך לאסור את השימוש בתכשירים כימיים משום שעל-ידי הרעל המצוי בתכשירים האלה יכול להיגרם נזק לשדות הכותנה.

היו"ר מ. אולמרט: שני דברים: א) למה שתכוון החוק בסעיף 10. בהתאם לסעיף הזה יכול מפקח על הצמח להחרים את כלי הרכב. לא ברור אם מדובר על כלי רכב כלשהו שלרגלי תפקידו רשאי המפקח לעצור אותו כדי להגיע למקום הדרוש לו, או כלי רכב המסיע צמחים הנגועים במחלה מסויימת.

ד"ר גושגולד: הכוונה היא ברורה. אי אפשר להבין זאת כאילו יכול מפקח צמחים לעצור כלי רכב ולתת לנהג צו להסיע אותו למקום שהוא רוצה. אי אפשר להבין זאת כך.

מר יונס: יכול להיות שיש צו על מסתלות. כל מסתלה מוכרחה להיות רשומה, ואם מחרזמים מסתלה בגלל שיש שם מחלות ואסור להוציא משם שתילים, מותר למפקח צמחים לעצור כל מסתלה שהוא חושד או רואה שיש בה צמחים ולברוק אם היא מעבירה צמחים מהמסתלה הזאת. זאת אומרת לכל מסלוח צמחים מוכרחה להיות פתק מהמסתלה המראה את השם של המסתלה. והם הוא בודק ומראה שהשתילים נגועים, הוא יכול לעצור את המסתלה ולהביאה ישר למשטרה, ואפשר אפילו לתבוע למשפט.

ש. שורש: אולי ייאמר: "כלי רכב המוביל צמחים ללא רשיון".

מר יונס: אני חושב שהביטוי כמו שהוא כאן, "ולעצור כלי רכב", אינו כולל להסיעו. יכול להיות שאפשר היה להוסיף מלה אחת, "ולבדוק", זה היה מסיר כל ספק. מלכתחילה הוא לא יכול לדעת אם יש צמחים במכונית או לא. החוק צריך לתת אפשרות לעצור את המכונית ולראות מה יש בתוכה.

ש. פרלשטיין: בסעיף 4 של החוק באמר: "שר החקלאות רשאי בתקנות לאסור על התעסקות בביעור בגעים בלי רשיון ולקבוע תנאים למתן הרשיון ולאופן השימוש בו". אני רוצה לשאול למה זה מכונן, האם לחברות המתעסקות בביעור בגעים או שכל חקלאי שירצה לבער בגעים בפירדסו או משקו יצטרך לקבל רשיון. אם ההנחה השניה היא הנכונה, דומני שההצעה היא יותר מדי מרחיקה לכת, וזה יכול דווקא לא לעזור לביעור, רק לעכב, אם הוא לא יוכל לעשות זאת עד שהוא יקבל רשיון. הייתי מבקש לקבל אינפורמציה ואולי יהיה צורך לתקן את הביטוח.

ד"ר גרינברג: הכוונה היא לקבלנים.

ש. פרלשטיין: יש צורך להגדיר זאת באופן ברור, כי הפירוש הוא יותר מדי כולל. צריך להיות כתוב אלה שמתעסקים בזה התעסקות מסחרית, וצריך לתת לזה ביטוי מפורש שאין זה נוגע למשקן של הפרט, אלא רק לאלה שמתעסקים בזה התעסקות מסחרית.

ש. שורש: מה הדין לגבי קואופרטיבים העוסקים בריסוסים והדברת משקי חבריהם?

מר גוטגלד: יכול להיות איסור לבעל הפרדס. בזמן של איור, בענין זה בעל הפרדס צריך מוסחיות מיוחדת וגם הוא צריך רשיון.

ד"ר גרינברג: בענין קואופרטיבים, למעשה הם צריכים להיות חופשיים מזה, אבל המצב הוא כזה שחברי הקואופרטיבים מעוניינים שהפיקוח הזה יחול גם עליהם, כי גם הם מוסרים את העבודה לאיש אחד והוא צריך להיות בעל מקצוע מוכשר.

כוונת המחוק היתה ברורה, שהסעיף הזה לא יחול על חקלאי שעושה במשקו פעולות הגנת הצומח; בין פשוטות מאד או באמצעות חומרים כימיים. ונדמה לי שאת הכוונה הזאת מבטאים בסעיף במלים, "התעסקות בביעור בגעים".

ש. פרלשטיין: הדבר יכול היה להיות יותר פשוט. צריך להגדיר מי צריך לקבל רשיון, אז נגיד חברות המתעסקות בביעור בגעים בתור מקצוע, חייבים ברשיון. אחרת אסור להתעסק בביעור בגעים. זה היה פותר את כל הבעיות המתעוררות מסביב לזה, כי יש גם בעיה של קבוצת חקלאים או ארגון חקלאי או קואופרטיב. אז צריך להיות כתוב שאלה שמלאכתם או מקצועם בביעור בגעים, צריכים לקבל רשיון.

ש. שורש: אני חושב שצריך לבוא פה עוד תיקון. לענין ההדברה, מי עושה, איזה טוב של הדברה. יש כאן סעיף האומר שחקלאי אינו יכול לעשות זאת. גם הדברה מאוניברסיטת צריכה איזה פיקוח ורשיון. אני חושב שצריך להיות כתוב כך: "שר החקלאות רשאי בתקנות לאסור על התעסקות בביעור בגעים מסויימים". ריסוס תפוחי אדמה איננו דבר מורכב, לעומת זאת אידוי או ריסוס מאוניברסיטת זה דבר אחר.

דבר שני צריך להיות ברור, אם כל אחד רשאי לעשות זאת בעצמו, כל מי שמלאכתו בכך, חייב ברשיון. בתקנות ייאמר שאסור לאיש לעשות אידוי במשקו, על כך הוא צריך רשיון.

מר גוטגלד: באמצעות תקנות אנחנו יכולים לפרט את כל הפעולות. דבר ברור הוא שאסור לאדם לעסוק באיור בלי רשיון. אבל אי אפשר לפרט הכל כאן.

ס.י.

ד"ר גרינברג: בקשר לעיסון, ייתכן מאד שפרדסן פרטי יעשה זאת. אין לנו שום דבר נגד זה בתנאי שהוא יהיה כפוף לאותן ההגבלות שחלות על איוד בכלל.

ביחס לשימוש באווירון, זה אינו מגדיר את החומר. ניפור עושים גם כן באווירון, אין בכך סכנה לגבי האוכלוסיה או הצומח, אבל זה טוב רק חישוב כלכלי, אם כדאי לאיש פרטי לרכוש לו אווירון או לא. אבל גם כאן אותה הגישה, עצם השימוש באווירון אינו נותן ספציפיקציה לגבי חומר שאפשר להשתמש בו.

פ. פרלשטיין: את סעיף 4 צריך לכתוב מחדש ולהגדיר באופן ברור שזה פרט לאדם המטפל במסקו או קואופרטיב וכך הלאה. צריך להגדיר באופן ברור מי צריך רשיון, אחרת הסעיף בצורתו זו אינו טניח את הדעת. אולי נציע שלאור ההערות שנשמעו פה יביאו ניסוח מתוקן.

היו"ר ס. אולמרט: דווקא הקואופרטיבים לא צריכים להיות פטורים. אותם צריך לחייב לקבל את הרשיון.

פ. שורט: אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת פרלשטיין שיש צורך בניסוח יותר טוב. הייתי מציע: "שר החקלאות רשאי בתקנות לאסור על התעסקות בביעור נגעים", ובתקנות הוא יכול לקבוע תקנות לחקלאים העוסקים במסק של עצם, לקואופרטיבים שעוסקים אצל חברים, ולקואופרטיבים שהתעסקותם בכך. הדבר הזה צריך לבוא לידי ביטוי בחוק.

ד"ר גרינברג: החומרים שבהם משתמשים עכסיו הם טטוכנים מאד. לא רק האיוד מהווה בעיה.

פ. פרלשטיין: אז בהמשך לזה צריך להיות סעיף האומר ששר החקלאות רשאי להוציא תקנות בקשר לפעולות ביעור וחקלאי עצמו אסור לו לעסוק בהן.

היו"ר ס. אולמרט: אם נפרט בתקנות, בשביל כל פעולה קטנה יצטרך החקלאי לרוץ ולקבל רשיון, או שאנחנו נכריח אותו להתאחד בקואופרטיב. מצד שני אומר חבר הכנסת שורט שקואופרטיב לא צריך רשיון. יש עוד דבר. ישנם סעיפים שיכולים להעניש חקלאי פרטי שהשתמש בחומר טטוכן. אני מציע שנסתפק בתיקון שיתן אפשרות כזאת, ונדמה לי שאנשי משרד המשפטים צודקים, תעסוקה איננה תעסוקה של חקלאי.

פ. שורט: תתעורר מיד שאלה לגבי קואופרטיב, אם הוא צריך רשיון או לא. יש סוגים שונים של פעולות הדברה. במושב עובדים, קואופרטיב מרסס תפוחי אדמה ומגפר כרם. לסוג עבודה כזו אינו זקוק לרשיון, זוהי פעולה מסחרית. אבל צריכה להיות איזו הגדרה בחוק. בקבל את העקרון שחקלאי במסקו אינו צריך רשיון, אבל כל מי שפרנסתו בכך, צריך רשיון.

פ. פרלשטיין: לדעתי דינו של קואופרטיב במקרה זה כדין מי שמתעסק במסקו. אם זה קואופרטיב של קבוצת חברים המתארגנים ומבצעים את העבודה, יש להניח שהעבודה תיעשה כהלכה.

פ. שורט: אולי נגיד: "חקלאים העוסקים במשקיהם".

היו"ר ס. אולמרט: במקרה זה אסור לשחרר את הקואופרטיבים, כי הם מופיעים בתור הקבלנים, אני רוצה שמשרד החקלאות יאשר פעולות קואופרטיבים, שהם לא יסכנו בריאות אנשים או צמחים של החקלאי במושב. ששום כך אני פונה בבקשה להוסיף עוד מלה, שתשחררו את החקלאי הבודד העוסק במסקו הוא.

פ. פרלשטיין: אני מצטרף להצעתו של מר שורט.